



Prof. Dr.  
ARMAN  
KIRIM'la

ak@tg.com.tr

TÜRKİYE'NİN İLK VE TEK İŞ ANALİZİ SAYFASI

6 OCAK 2010 ÇARŞAMBA

## BİZ NASIL YAPARIZ?

■ Bu işlerin mutlaka devlet desteğiyle ve çok kapsamlı ve toplumsal mutabakatı sağlanmış bir plan-program dâhilinde olması gerektiğini geçen hafta söylemiştim. Gördüğünüz gibi bu tür projeler, marka olmak, logo tasarlamak gibi ufak-tefek işlerden çok farklı unsurlar gerektiriyor. Bu şeyler neler mi dersiniz, hemen sayayım:

- 1 Bu projeleri oluşturacak bilimsel birikime sahip girişimci ortaklar,
- 2 Öğretim üyesi bilim adamlarının şirket ortağı olma yasalarının kalkması,
- 3 Oluşturulacak proje ve çalışmalarda devletin ciddi desteği
- 4 Haftaya detaylarını anlatacağım "yapılandırılmış girişim finansmanı" (venture capital)
- 5 Herşeyi global düşünecek bir girişimcilik bakış açısı,
- 6 Bu işlerin bir-iki tane 'yenilikçi fikirler' yarışmasıyla başlanamayacak kadar çok boyutlu ve çok ciddi meseleler olduğuna dair tüm STK'larda ortak bakış açısı oluşması
- 7 Basının "Leblebiyi paketledi, 10 milyon TL ciro yaptı" tarzı artık ülkeye hiçbir katkısı olmayacak sektörlerle sif KOBİ oldukları için yaranma amaçlı haberlerden buca buca kaçınması ve daha bir dizi şey...

Merak ediyorsanız, bu sayfayı izlemeye devam edin.



# Ekonomik gündemimiz Yeni Girişimcilik olmalı

Türkiye'de siyasi partiler ve hükümetler, 'yeni girişimcilik' sektörlerinin gelişimini destekleme formülünü, yani modelini tasarlamayı ve uygulamayı kendine bir görev olarak görmeli...

Türkiye'nin önümüzdeki 10 ila 15 yıl içinde işsizliğe çare olacak ekonomik büyüme politikasının içeriğiyle ilgili görüşlerimi ilk kez burada geçen hafta anlatmaya başladım. Dilerseniz lafı uzatmadan iddiamı özetle tekrarlayayım: Türkiye'nin bugün ve önümüzdeki 15 sene içindeki en önemli ekonomik problemi, mevcut işsizlerle nüfus sebebiyle her yıl iş arayanlar ordusuna katılacak olan milyonlara iş bulabil-

mehtir. Ancak bu yükü ne devlet ne de mevcut büyük şirketler doğaları gereği kaldıramaz. Geleceğin istihdam ve ekonomik büyüme kaynağı, adına 'yeni girişimcilik' dediğim ve özellikle teknoloji içerikli ve yüksek büyüme tempolu işler kuracak olan teşebbüslerdir. Bakın, örneğin ABD Census Bureau'nun yeni istatistiklerine göre, 1980-2005 arası 25 yıllık dönemde ülkede net istihdamın büyük kısmı, 5 ya-

şından daha genç şirketlerden gelmiş! Eğer 'start-up' adı verilen bu yeni girişimci şirketler olmasa, ABD'deki aynı dönem istihdam artışının negatif olarak gerçekleşmiş olacağı tahmin ediliyor. İsrail, Hindistan, Çin, Singapur ve Yeni Zelanda örnekleri de benzer bulgulara işaret ediyor. Konu net ve açık: İnnovasyon ve yeni girişimcilik, istihdamın da büyümenin de kanıtlanmış tek yolu. O yüzden Türkiye'deki

Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK), siyasi partilerin ve hükümetlerin odaklanması gereken en temel ekonomik meselelerin başında, bu yüksek tempolu büyüme potansiyeli taşıyan 'yeni girişimcilik' sektörlerinin gelişimini destekleme formülünü, yani modelini tasarlamak ve uygulamak geliyor. Ülkenin yeni ekonomik gündeminin bu olması, bu konuların tartışılması gerekiyor. Ben bu sayfada ge-

çen haftadan başlayarak kendi görüşlerime göre bu modelin temel unsurlarını vermeye başladım. Önümüzdeki haftalarda da devam edeceğim. Bugün size 'yeni girişimcilik' adımı verdim ve yeni 'innovasyon' sektörlerine odaklanılması gereken girişimlerin nasıl şeyler olması gerektiği konusunda ufakunuzu açacak bir örnek vermek istiyorum. İzleyen yazılarımda bu konuyu çok daha net hale getireceğim.

## PROJELER:

### Elektrikli otomobil, cep telefonu ve akü istasyonları



■ Davos'ta Peres ve Agassi'yle toplantı yapanlar arasında projeye en sıcak ilgiyi Renault-Nissan CEO'su Carlos Ghosn gösteriyor. Ghosn'a göre de gelecek tamamen elektrikli araçta. "Bizde" diyor "full elektrikli otomobil ve akü teknolojisi şu anda bile mevcut, ama temel problemler akülerin pahalılığı ve uzun mesafe kapasitelerinin olmaması." İşte üretken girişimci zekası burada devreye giriyor ve insanın ufku birden bire burada açılıyor. Helal olsun diyorsunuz.

Agassi diyor ki "petrolülü araç sattığınız zaman aracı birkaç yılda yakacağı tüm benzinin fiyatını içine dâhil mi ediyorsunuz?". Elbette hayır. "Peki, söz konusu akü olunca bunun fiyatını aracın fiyatının içine neden dâhil ediyorsunuz? Akü de benzinle aynı şey değil mi? Akü kutusunu bir benzin istasyonu gibi kurulan akü değiştirme istasyonları yapın." Ghosn bu kadar basit ve akıllı bir çözüm önerisi karşısında şaşırıyor, zira sadece bu fikir bile elektrikli araç fiyatlarını birden çok ucuz hale getiriyor.

Ama bir problem daha var. Petrolülü bir araçta depoyu doldurunca 400-500 km. yol gidebiliyorsunuz. Depoyu doldurmak ise 5 dakika süren kolay bir iş. Ama akü değiştirmek öyle mi? Yol üstünde durup saatlerce akü mi değiştireceksiniz? İşte Agassi'nin 'yeni girişimci' şirketi olan Better Place burada devreye giriyor. Diyor ki, nasıl bazı operatörler, kendilerinin örneğin 2 sene aşgari bir miktar hizmet almayı garanti edince müşterisine en pahalı cep telefonunu bile bedavaya veriyor, Better Place şirketi de elektrikli araç aküsünü cep telefonu gibi bedavaya verecek ama belli bir süre kendilerinden aşgari miktarda hizmet almayı garanti edecek.

### 65 SANİYELİK İŞ

Bunun için İsrail'in karayol ağı üzerinde çok sayıda Better Place akü değiştirme istasyonu açacaklar. Aracınızla istasyona gireceksiniz, otomatik bir aparat aracın altına girecek, 5 cm. kalınlığındaki akü plakasını sökecek, dışarı alacak ve dolusunu boşalan yere takacak. Toplam süre: 65 saniye! Benzin doldurmaktan çok daha kısa. İstasyonda bu doldurmanın parasını ödeyip yolunuza devam edeceksiniz. Özel elektrik dağıtım şirketleri, devletin desteğiyle tüm otoparklara şarj etme prizleri yerleştirecek ve onlar da petrolsüz üretilen elektrik satışından para kazanacaklar. Sonuçta ülke tamamen petrol-den-muaf bir ülke haline gelecek.

Şimdi siz bu tür bir yeni girişimcilik fikrinin bir ülke ekonomisine, istihdamına, üretim becerisine, döviz tasarrufuna ne denli büyük katkılarda bulunacağını hayalinizde bir canlandırın.

### KONU NET VE AÇIK:

İnnovasyon ve yeni girişimcilik, istihdamın da büyümenin de kaynağı...

### ANLAŞMA İMZALANDI

Better Place Israel, Kudüs Belediyesiyle altyapı anlaşması imzalıyor, Belediye Başkanı ve Shai Agassi (sağdaki)



## Sıfır petrol kullanan ülke olabilmek

■ Şimdi bu öyküyü dikkatlice dinleyin. Öykü, 'yeni girişimcilik' konusunda belki de dünyanın en başarılı ülkesi olan İsrail'den geliyor. Mevcut siyasetlerine ne kadar karşı biri de olsam, ekonomik başarılarından mutlaka ders almamız gerekir diye düşünüyorum. Öykünün baş kahramanı Shai Agassi isimli, 40 yaşında genç bir girişimci. 2000 yılında, İsrail'de kurmuş olduğu teknoloji firması Top Tier'i Alman yazılım devi SAP'a 400 milyon dolara satıyor ve SAP'in yönetim kuruluna giriyor. Agassi, 2008 yılında Davos'ta, Simon Peres ile birlikte bir dizi iş toplantısına katılmak için bulunuyor.

Agassi'ye göre dünyanın çok daha iyi ve yaşanacak bir yer olması için öncelikle 'petrolsüz' bir dünyaya dönüşmesi gerekiyor. Bunda elbette Araçların petrolüne bağımlılıktan kurtulmak isteyen bir İsrail'inin iğdişüğü yatıyor, ama dediği hem çevre hem de ekonomik bağımsızlık açısından herkes için doğru. Adanın soruduğu soru şu: "Acaba önümüzdeki 15 yıl



İçinde dünyada tek bir ülkeyi hiç petrol kullanmayan bir memleket haline nasıl getirebiliriz?". Zira ona göre eğer tek bir ülke bunu başarsa örnek olabilir, tüm dünya bunu izler ve küresel ısınma da, hava kirliliği de, ekonomik bağımlılık da son bulur. Ama büyük sorun, bunun nasıl başarılacağı. "İlk önce otomobillerin petrol olmadan nasıl çalışacaklarını bulmak gerekir" diyor Agassi. Ona göre "hibrid" araçlar çözümden çok uzak, zira sa-

dece yüzde 20 civarında bir yakıt tasarrufu sağlıyorlar ve hiç de ucuz satılmıyorlar. Çözüm, sadece elektrikle çalışan arabalarda. Ama bunları hem ucuz üretmek hem de petrole çalışan araçlar kadar güçlü yapmak nasıl mümkün olacak? Burada iki önemli teknolojik sorun var. Birincisi, bu araçların aküleri çok pahalıya mal oluyor, o nedenle de elektrikli araç fiyatları bir türlü rekabetçi olamıyor. İkincisi, dolu bir aküyle bugünkü petrolülü araçların bir depoyla yapacağı mesafenin ancak yarısını yapabiliyorsunuz. O zaman yarı yolda aküyü yeniden doldurmanız gerekiyor ki bu hiç de kullanışlı değil.

Shai Agassi, ilişkileri vastasıyla Simon Peres'e yaklaşık bunu millî bir ekonomik konu haline getirilip devletten destek alıp alamayacağını soruyor. Zira bu çok farklı ve çok yüksek büyüme tempolu bir girişimcilik. Finansmanı da, uygulaması da çok farklı boyutlar içeriyor. Peres "Olur" diyor ve dünyadaki 5 büyük otomobil üreticisinin başkanlarıyla Davos'ta, kendisinin de katılacağı görüşmeler ayarlıyor.